

Päiväys
18.3.2025

Diaarinumero
746/03.04.04.04.23/2023

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

18.3.2025

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **25.3.2025**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 18.3.2025 nro 270/2025, valitus maa-aines- ja ympäristölupa-asiassa, maa-aines ja ympäristöluvan myöntäminen kiinteistölle VäliPaikka 46-403-12-17, Enonkoski

Luvan hakijat

Metsäyhtymä Honkanen / Ari Honkanen, Sari Honkanen ja Antti Honkanen

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **18.3.2025 – 24.4.2025**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **24.4.2025**.

18.03.2025

Dnro 746/03.04.04.04.23/2023

Asia Valitus ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain yhteiskäsittelyn piiriin kuuluvassa lupa-asiassa

Valittajat [REDACTED]

Luvan hakija Metsäyhtymä Honkanen / Ari Honkanen, Sari Honkanen ja Antti Honkanen

Päätös, josta valitetaan

Enonkosken kunnan tekninen lautakunta 24.5.2023 (22.5.2023 § 40)

Tekninen lautakunta on myöntänyt Metsäyhtymä Honkaselle haetun ympäristö- ja maa-ainesluvan Enonkosken kunnan Hanhijärven kylässä sijaitsevalle kiinteistölle Simaninkulma 46-403-12-17. Ottotoiminnan alkuvaiheessa tulee seurata erityisesti syntyviä melu- ja pölyhaittoja alueella. Päätös on voimassa 10 vuotta.

Toiminta ja tarkkailu on suoritettava lupahakemuksen, päivitetyn ottosuunnitelman ja annetun päätöksen mukaisesti, ellei lupamääräyksissä toisin määrätä. Päätökseen on liitetty lupamääräykset 1–17.

1. Pilaantumisen ehkäiseminen

Tähän ympäristönlupahakemukseen liitetään seuraavat ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi annetut ohjeet (YSL 66 §), joita toiminnassa ja sen järjestelyissä tulee noudattaa yhdessä hakemuksen päivitetyn ottosuunnitelman ja annettujen selvitysten mukaisesti. Ottosuunnitelma luvan liitteenä.

2. Toiminnan aloitus

Ennen aloitusta alueella tulee suorittaa aloitustarkastus.

3. Melu

Toiminnasta ei saa aiheutua meluhaittaa ympäristölle. Ilmoitetut toiminta-ajat.

4. Toiminta-ajat

Ottosuunnitelman mukaisesti.

5. Toiminta ei saa aiheuttaa kohtuutonta tärinää

Räjäytystöissä tulee noudattaa siitä säädettyä lainsäädäntöä. Käytettävä räjähdemäärä on pidettävä mahdollisimman pienenä tärinä- ja meluhaittojen pienentämiseksi. Räjäytystöistä on tiedotettava lähinaapureita 3 vrk etukäteen.

6. Päästöt maaperään ja pohjaveteen

Toiminnasta ei saa aiheutua maaperän tai pohjaveden pilaantumisvaaraa. Työkoneet ja polttoaineiden tankkauspaikat on säilytettävä tiiviikansirakennetulla alueella. Samoin, mikäli joudutaan tekemään työkoneiden korjauksia tai huoltoja alueella, tulee ne tehdä tiiviikansirakennetulla alueella. Myös räjähteet tulee valita mahdollisimman vähän ympäristöä rasittaviksi.

7. Jäte- ja hulevedet

Toiminnasta ei saa aiheutua vaaraa pohja- tai pintavesille. Alueelta johdettavista pintavesistä on otettava vuosittain näyte ja esitettävä se vuosiraportin liitteenä. Alueen hulevesistä kehoitetaan ottamaan näyte ennen toiminnan aloittamista vertailutason saamiseksi myöhempää seurantaa varten.

8. Jätehuolto

Sosiaalitoimien ja muiden jätteiden osalta tulee noudattaa Savonlinnan seudun ympäristönsuojelumääräyksiä.

9. Päästöt ilmaan

Porauksessa, räjäytystyössä, murskauksessa ja lastauksessa sekä kuljetustoiminnassa syntyvää pölyämistä on ehkäistävä kastelemalla tai koteloidulla rakenteita tarvittavilta osin. Toiminta-alueen kunnossapito on suunniteltava siten, että haitallista pölyämistä syntyy mahdollisimman vähän eikä siitä syntyisi haittaa lähialueen asukkaille. Epäpuhtaudet eivät saa ylittää valtioneuvoston asetuksen 79/2017 säädettyjä raja-arvoja.

10. Häiriötilanteisiin varautuminen

Toiminnan harjoittajan on varauduttava häiriötilanteisiin ja että kohteessa työskentelevä henkilöstö myös on tietoinen ympäristöluvan velvoitteista. Häiriötilanteisiin tulee olla nimettynä vastuuhenkilö. Laitteistojen ja koneiden kunnosta on huolehdittava ja laitteilla sekä koneilla oltava hätäkytkimet sekä ohjeet vuoto- ja tulipalotilanteiden varalle. Päästöjä poikkeuksellisesti aiheuttavan laitteen toiminta on välittömästi keskeyttävä. Liikenneyhteydet on suunniteltava palo- ja pelastuslaitoksen ajoneuvoille soveltuviksi. Ulkopuolisten pääsy on alueelle estettävä.

11. Onnettomuustilanteet

Onnettomuuksista ja häiriötilanteista on välittömästi ilmoitettava ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä lisävahinkojen syntyminen tulee estää välittömällä toiminnanharjoittajan toimilla. Mahdolliset korjaavat toimenpiteet tulee ottaa käyttöön, ettei ko. tilanne pääse uusiutumaan.

12. Turvallisuus ja ottajan korvausvelvollisuus

Koko ottamisalue on merkittävä maastoon selvästi näkyvin merkein siten että merkinnät säilyvät koko toiminnan ajan näkyvissä. Ottamistoiminnan valvontaa varten tulee näkyvissä olla korkeustaso ottamisalueella. Jyrkät ottorintaukset on suojattava aitaamalla tai maisemoitava välittömästi. Ulkopuolisten pääsy alueelle on estettävä varoituskyltein, nauhoin ja tarvittaessa aitaamalla.

Ottajan tulee vastata kaikista lähikiinteistöille aiheutetuista haitoista, ellei niitä pidetä vähäisinä, maa-aineslain 9 § mukaisesti.

13. Paras käyttökelpoinen tekniikka

Toiminnanharjoittajan tulee seurata toimialansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja varautua sen käyttöön.

14. Tarkkailu ja raportointi

Lähialueen kiinteistöissä (talot, porakaivot) tulee suorittaa ennakkokatselmus ennen räjäytystöitä ja tärinää tulee tarkkailla tärinämittareilla alle 600 metrin säteellä ottoalueesta louhinnan alkaessa ja myös jatkossa. Murskaustoiminnan alkaessa on myös tehtävä pöly- ja melumittaukset näissä alle 600 metriä sijaitsevissa asuinrakennuksissa. Suunnitelmat tarkkailusta tulee ennakkoon esittää ympäristönsuojeluviranomaiselle ja jatkossa niistä on raportoitava vuosittain.

15. Muu rasitus ympäristölle

Jos tapahtuu öljy- tai muu kemikaalivuoto tai muu ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava tapahtuma (kuten melua, pölyä tai muuta päästöä ympäristöön lisäävä häiriö), on välittömästi ryhdyttävä torjuntatoimenpiteisiin, joilla vaara pilaantumisen leviämisestä saadaan poistettua. Häiriötä aiheuttava toiminta on välittömästi keskeytettävä ja häiriö on korjattava ennen toiminnan jatkamista. Jos toiminnan harjoittaja ei itse kykene torjumaan ympäristön pilaantumista, tulipaloa tai muuta vaaratilannetta, sen on hälytettävä pelastuslaitos apuun. Mahdollisimman pian kuitenkin, viimeistään välittömien torjuntatoimien jälkeen häiriöstä on ilmoitettava Enonkosken kunnan ympäristönvalvontaan (██████████). Pelastuslaitoksen hälytystiedot on oltava alueella näkyvillä nopean toiminnan mahdollistamiseksi.

16. Tarkkailu ja raportointi

Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa toiminnastaan, josta käyvät ilmi vuosittain seuraavat tiedot;

- ympäristönsuojelun kannalta merkittävät tapahtumat tai poikkeamiset suunnitellusta toiminnasta
- melu- ja pölymittausten tulokset
- vesinäytteet valuma-altaan alapuolelta
- räjäytysajankohdat
- murskausajat
- mahdolliset toiminnanharjoittajalle tehdyt valitukset
- otetuista maa-aineksista vuosi-ilmoitus

Nämä tiedot on toimitettava vuosittain viimeistään 31.3 mennessä.

Kirjanpito on pyydettyä esitettävä muulloinkin Enonkosken kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Yhteenvedo on toimitettava kalenterivuositain helmikuun loppuun mennessä. Kirjanpito on säilytettävä 10 vuotta.

Toiminnansuunnittelusta ja valvonnasta, tarkkailusta ja kirjanpidosta vastaavien henkilöiden yhteystiedot tulee ilmoittaa Enonkosken kunnan ympäristöviranomaiselle. Yhteystiedot on pidettävä ajan tasalla. Mikäli toiminnasta epäillään aiheutuvan ympäristöhaittaa, valvontaviranomainen voi määrätä toiminnanharjoittajan tekemään tarvittavia lisämittauksia.

17. Toiminnan muuttaminen ja lopettaminen

Mikäli toimintaa aiotaan muuttaa olennaisesti, toiminnanharjoittaja vaihtuu tai toiminta lopetetaan, on siitä ilmoitettava Enonkosken kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin ennen muutoksen tapahtumista. Yllättäen tapahtuvasta muutoksesta on ilmoitettava viimeistään sen tapahduttua. Luvanmukaisen toiminnan päätyttyä lupa-alue tulee siistiä ja mahdollisesti likaantunut maaperä puhdistaa.

Alueen maisemointityöt on tehtävä myös ennalta hyväksytyyn suunnitelman mukaisesti ennen lopputarkastusta. Toiminnanlopettamisen yhteydessä toiminnanharjoittajan on sovittava Enonkosken kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa lopputarkastuksen pitämisestä. Se on tehtävä mahdollisimman pian toiminnan lopettamisen jälkeen.

Maa-ainesvakuus

Maa-aineslain 12 §:n mukaan lupaviranomainen voi määrätä, että hakijan on asetettava vakuus 11 §:n nojalla määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta ennen maa-ainesten ottamisen aloittamista. Enonkosken kunnan lupaviranomainen määrää hakijalle omavelkaisen vakuuden suuruudeltaan 10 000 euroa, joka on voimassa 31.3.2033 saakka.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

██████████ *asiakumppaneineen* on katsottava vaatineen, että Enonkosken kunnan teknisen lautakunnan päätös ensisijaisesti kumotaan tai toissijaisesti kumotaan ja asia palautetaan tekniselle lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Perustelut

Hakemuksen perusteena oleva maa-ainesten ottosuunnitelma on päivitetty 17.5.2023. Päivitetty ottosuunnitelma ei ole ollut nähtävillä, joten ne, joita asia koskee, eivät ole voineet jättää muistutusta lopullisesta ottosuunnitelmasta. Asianosaisten kuuleminen ei ole tältä osin ollut lainmukainen, kun ottamissuunnitelmaan on tullut merkittäviä muutoksia.

Vuosittainen louhinta olisi noin 135 000 tonnia, mutta enintään 220 000 tonnia. Hanketta ei ole perusteltu murskeen markkinaehtoisella kysynnällä. Ottomäärän tulisi olla oikeassa suhteessa kysyntään nähden. Mikäli ottamismäärä on vähintään 200 000 tonnia vuodessa, tulisi laatia ympäristövaikutusten arviointi.

Liikenne tapahtuisi Nurkkalan yksityistien kautta. Hakemuksen kohteena oleva kiinteistö ei ole Nurkkalan yksityistien osakas, eikä hakijalla ole laillista tieoikeutta Nurkkalan yksityistielle, eikä hakija ole esittänyt sopimusta kenenkään maanomistajan kanssa. Lupapäätöksessä ei ole otettu kantaa liikenneratkaisuun. Toimintaan liittyvän kuljetuksen osalta aiheutunutta haittaa ei ole voitu arvioida, koska ei ole voitu arvioida, mistä liikennöinti tapahtuu.

Pintavesien käsittelystä ei ole esitetty suunnitelmaa. Ajatus on, että ne purkautuvat saostusaltaista kokoomaajaan ja poistuvat alueelta. Ottoalue rajoittuu idän puolella naapurin kiinteistöön. Kartta-aineiston perusteella alueella sijaitsee Metsälain mukaan suojeltava rehevä korpi. Pohjoispuolella ottoalue rajoittuu noroon/puroon. Näihin suuntiin valumavedet suuntautuvat ottoalueelta luontaisesti. Vesien kulkua ei ole kuvattu ja selvitetty ottoalueelta eteenpäin. Paljastetulta kalliolta ja kaivannosta voi sateilla tulla hallitsemattomia vesimääriä, joiden saostamisesta tulisi olla selvä suunnitelma ja määräykset. Pinta- ja hulevesien käsittelylle tulisi asettaa selkeät lupamääräykset, ulottaa luontokartoitus ottoalueen vaikutuspiiriin ja määrittää lupamääräykset siten, että hankkeen vaikutuksista ei aiheudu haittaa vaikutusalueelle.

Etäisyydet lähimpiin kiinteistöihin ovat ristiriitaiset, eikä ole esitetty kuinka etäisyydet on määritetty. Etäisyydet eivät selviä kiinteistökohtaisesti ottamissuunnitelmasta. Onko mittaus suoritettu rakennuksesta, pihasta vai piha-alueen rajasta? Varsinainen ottoalue sijaitsee valittajien kartta-aineistoon perustuvan mittauksen perusteella alle 300 metrin päässä asutun kiinteistön välittömässä läheisyydessä olevasta piha-alueesta ja näin ollen lupaa ei voida myöntää toiminnalle lupahakemuksen mukaisesti.

Alueelle ei ole asetettu pohjaveden havaintoputkia, joten pohjaveden tasoa ei ole kyetty tarkasti määrittämään. Lupamääräyksissä ei ole määritelty syvintä louhinnan tasoa suhteessa pohjaveden tasoon eikä sitä, paljonko kiviainesta tulee jättää louhimatta yli pohjaveden tason. Vaikutuksia lähialueiden kaivoihin ei ole selvitetty. Pohjaveden taso tulee määritellä valtioneuvoston asetuksen maa-ainesten ottamisesta mukaisesti, talousvesikaivot tulee määritellä ja asettaa lupamääräykset ja veden laadun vuosittainen seuranta kaivoihin vaikutusalueelle.

Ottamissuunnitelmassa ei ole esitetty melun ohjearvoja ja lupapäätöksessä on viittaus vain säädöksiin. Pelkkä viittaus säädösten ohjearvoihin ei ole riittävä, vaan ne olisi tullut määritellä Muraus-asetuksen mukaan yksityiskohtaisesti. Samoin toiminta-ajat. Ottamissuunnitelma muun muassa lupaa kuormauksen ja kuljetuksen ma–su klo 6.00–20.00 sekä rikotuksen klo 8.00–19.00. Muraus-asetuksen 8 §:n mukaan alle 500 metrin etäisyydellä ei murskaamista, poraamista, rikotusta tai räjäytystä eikä kuormausta ja kuljetusta saa tehdä viikonloppuisin eikä arkipyhinä. Kuormauksen sallimiselle ei ole esitetty erityistä syytä sallia kuormausta lauantaina, eikä tätä tulisi hyväksyä, koska alue sijaitsee kylämäisen asuinyhdyskunnan keskellä.

Tehdyn melumallinnuksen osalta melun raja-arvot ylittyvät valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) kiinteistön [REDACTED] osalta sekä usean asumiseen tarkoitetun kiinteistön osalta melun raja-arvot ylittyvät virhemarginaali huomioon otettaessa. Melun ja toiminta-aikojen osalta lupamääräykset ovat puutteelliset, osin lainvastaiset, eivätkä täytä lain määrittämiä ehtoja. Lupamääräykset tarkkailusta puuttuvat. Lupamääräyksiä on muutettava toiminta-aikojen osalta.

Pölyn osalta torjumiseksi edellytetään kastelua tai kotelointia. Molempia tulisi käyttää syntyvän pölyn torjumiseksi. Päätöksessä tulisi olla tarkat lupamääräykset ja tarkkailuvelvoitteet raja-arvojen osalta. Lupamääräyksissä tulisi ottaa myös huomioon kuljetuksesta aiheutuvat päästöt. Luvanhakija ei ole esittänyt mistä pölyntorjuntaan otettava vesi tulee ja onko sitä riittävästi saatavilla murskauksen yhteydessä sekä kuormien että teiden kasteluun.

Ennen toiminnan aloitusta lähistöllä olevat kiinteistöt on tarkastettava ja todettava niiden perustusten kunto, jotta räjäytysten jälkeen voidaan aina arvioida, onko vaurioita syntynyt. Tästä tulee olla velvoittava lupamääräys.

Tarkkailu ei saa jäädä käytännössä omavalvonnan varaan. On määrättävä tarkat tarkkailuvelvoitteet.

Luontokartoituksessa tuodaan esille, että Pohjoiskallukan lounaisnurkassa sijaitseva suurehko jyrkänne voi olla metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö. Tästä ei ole varmistettua lausuntoa. Peruskarttaan on merkitty, että ottoalueella otto sijaitsee muinaismuistolain mukainen kiinteä muinaisjäännös, tervahauta, mutta sitä ei ole kirjattu luontoselvitykseen eikä otettu huomioon ottosuunnitelmassa.

Liikennöintiä ei ole käsitelty lupamääräyksissä eikä ottamissuunnitelmassa. Ottoalueen läheisyydessä sijaitsee useita vakituisia asuntoja ja yksi loma-asunto. Liikennöinnistä aiheutuvaa melua on pidettävä ennakoimattomana. Kesäaikaan kuormia voi olla jopa 30–50 päivässä, jolloin läpiajoja tapahtuu 60–100 kertaa päivässä. Lupapäätös on eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n vastainen.

Hakemukseen ei ole liitetty maa-ainesasetuksen 1 §:n edellyttämää selvitystä maa-ainesten laadusta ja haita-aineiden pitoisuuksista.

Ottoaluetta on pienennetty 17.5.2023 päivitettyyn ottosuunnitelmaan 9 hehtaarista 5,5 hehtaariin. Ottomäärää on pudotettu 1 000 000 k-m³:sta 850 000 k-m³:iin. Tiedot poistettavista pintamaista ovat ristiriitaisia. Ottosuunnitelmassa ei ole kuorittavien pintamaiden määrää. Ottoalueella on runsaasti pintamaita. Kuorittavien pintamaiden määrää ja läjitystä tulisi käsitellä enemmän ottosuunnitelmassa, jotta niiden vaikutuksista ympäristöön ja hulevesiin voidaan tehdä arvio.

Lupamääräykset eivät sisällä vakuusvelvoitetta luvan hakijalle. Olisi perusteltua, että luvan myöntäjä saa riittävän vakuuden sen varmentamiseksi, että lupamääräyksiä noudatetaan ja mikäli otto syystä tai toisesta keskeytyy tai toiminnan loputtua maisemointi jää tekemättä, niin kunta voi suorittaa vakuuden turvin tarvittavat maisemointi- ja ennallistamistyöt loppuun.

Maa-ainesten ottosuunnitelma on varsin ylimalkainen eikä tuo ratkaisua, miten ottamistoiminnan ympäristöhaitat minimoitaisiin ja sopeutettaisiin toimintaympäristöön.

Hakemuksessa esitettyjen seikkojen perusteella ei voi varmistua siitä, että maa-aineslain ja ympäristölain luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on varannut Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Enonkosken kunnalle ja Enonkosken kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisille tilaisuuden vastineen antamiseen valituksesta.

Enonkosken kunnan tekninen lautakunta on lausunnossaan esittänyt valituksen hylkäämistä. Ottomäärä on pienentynyt, koska ottoalueen raja-alue noudattaa ottoalueen korkeuskäyriä. Näin myös loppumaisemointi saadaan maastoon tehtyä hyvin. Markkinaehtoisen kysynnän suhteen maa-aines- ja ympäristöluvan hakijalla paras tietämys murskatun kiviaineksen tarpeesta. Murskatuista kiviaineksista alueella on tarvetta, ei pelkästään Enonkosken kunnan alueella. Keskimääräinen ottomäärä on 177 500 tonnia vuodessa, eikä näin ollen vaadi ympäristövaikutusten arviointia. Asiasta on kuultu myös Etelä-Savon ELY-keskusta. Hakija on päättänyt muuttamaan tieyhteyttä alueelle ensimmäisen kuulemisen perusteella, koska näin häiriintyviä kiinteistöjä ei olisi ottoalueen ajoreitin varrella tielle 471. Hakija on esittänyt

yksityistietoimitushakemuksen ja liittymän laajennushakemuksen ennen lupakäsittelyä.

Jätevesiä ei ole tarkoitus johtaa luonnon vesistöön. Lupahakemuksessa tai luvassa ei ole ilmoitettu ojien kaivamisesta naapurikiinteistöille. Luontainen kokoomaoja käy myös lupakiinteistön alueella. Seuranta tapahtuu vesinäytteiden perusteella vertaamalla ennen toimintaa otettujen ja toiminnan aikaisten näytteiden tuloksia.

Ottosuunnitelman päivittämisen yhteydessä aluerajaus on hieman muuttunut, mistä osittain johtuvat erot etäisyyksiin. Lupamääräyksissä ei ole eroteltu kiinteistöjä etäisyyksien mukaan, koska etäisyydellä ei ole merkitystä tässä tapauksessa. Ottoalue ei sijaitse pohjavesialueella eikä maa-ainesten ottoa saa ulottaa 1–2 metriä lähemmäs pohjavettä. Lähialueen kaivot sijaitsevat huomattavasti alempana kuin suunniteltu ottotaso.

Tarkkailu ei jää omavalvonnan varaan, koska luvan hakijan on ennakoon esitettävä suunnitelma tarkkailusta ja raportoinnista. Tarkkailu- ja raportointisuunnitelmat on hyväksyttävä valvontaviranomaisella ennen toiminnan aloittamista. Tervahautaan tai muuhun muinaismuistolain mukaiseen kiinteään jäännökseen ei saa kajota. Kallion laadusta on tehty selvitys.

Enonkosken kunnanhallitus on merkinnyt tietoon saatetuksi teknisen lautakunnan antaman lausunnon.

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on ilmoittanut, ettei se anna asiassa vastinetta.

Itä-Savon ympäristöterveydenhuolto on vastineessaan todennut, että Enonkosken kunnan ympäristöviranomaisen ei ole maa-aines- ja ympäristöluvan valmistelussa antanut mahdollisuutta kunnan terveydensuojeluviranomaiselle lausunnon antamiseen ympäristönsuojelulain 42 § mukaisesti.

Enonkosken kunnan olisi tullut pyytää lausuntoa myös terveydensuojeluviranomaiselta lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä, jolloin lausunnossa olisi ollut mahdollisuus arvioida toiminnasta mahdollisesti aiheutuvaa terveyshaittaa toiminnan vaikutuspiirissä asuville ja oleville. Terveydensuojeluviranomainen ei anna nyt vastineesta muuta lausuntoa, koska käytettävissä ei ole lupahakemuksen mukaisia asiakirjoja toiminnan terveyshaitan riittävään arviointiin.

Metsäyhtymä Honkanen on vastineessaan yhtynyt teknisen lautakunnan antamaan lausuntoon ja todennut, että kiinteistön [REDACTED] omistajan kanssa on kesällä 2023 alustavasti suunniteltu alustavan tien linjauksen, mahdollista tietoimitusta varten Nurkkalan yksityistieltä ottoalueelle. Nurkkalan yksityistie kulkee osittain tilan [REDACTED] alueella. Alkuperäisessä ottosuunnitelmassa etäisyydet on mitattu asuinrakennuksiin. Ottosuunnitelman päivittämisen yhteydessä aluerajaus on hiukan muuttunut,

mistä osittain johtuvat erot etäisyyksiin. Päivitetyt matkat aluerajauksen ovat seuraavat: [REDACTED] asuinrakennukseen on 352 metriä ja piha-alueeseen 302 metriä, [REDACTED] asuinrakennukseen on 402 metriä ja piha-alueeseen 382 metriä, [REDACTED] asuinrakennukseen on 590 metriä ja pihapiiriin 560 metriä. Lisäksi vaiheittaisen ottosuunnitelman murskausaseman etäisyys on edellä mainittuihin kiinteistöihin huomattavasti pidempi.

Muutoksenhakijat ovat antaneet vastaselityksen. Annetut vastineet eivät korjaa tilannetta eivätkä selvennä asiaa. Hankkeen terveysvaikutuksia lähiasutukselle ja ympäristölle ei ole arvioitu, koska terveydensuojeluviranomaiselta ei ole pyydetty lausuntoa.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoo Enonkosken kunnan teknisen lautakunnan päätöksen ja palauttaa asian perusteluista ilmenevistä syistä lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Perustelut

Sovellettuja oikeusohjeita

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan *ympäristön pilaantumisella* tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

- a) terveyshaittaa;
- b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
- c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista;
- d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
- e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;
- f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai
- g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan:

- 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski;
- 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle;
- 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta;
- 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus;
- 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 20 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että:

- 1) menetellään toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (*varovaisuus- ja huolellisuusperiaate*);
- 2) noudatetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita eri toimien yhdistelmiä (*ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate*).

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista.

Ympäristönsuojelulain 40 §:n 1 momentin mukaan, jos hakemus on puutteellinen tai asian ratkaiseminen edellyttää erityistä selvitystä, hakijalle on varattava tilaisuus täydentää hakemusta viranomaisen asettamassa määräajassa. Hakemus, jota ei ole täydennetty määräajassa, voidaan jättää tutkimatta.

Ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta lausunto:

- 1) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisilta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä;
- 2) toiminnan sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaiselta;
- 3) asiassa yleistä etua valvovilta viranomaisilta;
- 4) saamelaiskäräjiltä, jos hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä saamelaisten kotiseutualueella, ja kolttien kyläkokoukselta, jos ympäristövaikutukset saattavat ilmetä kolttalaissa (253/1995) tarkoitettulla koltta-alueella;
- 5) lupaharkinnan kannalta muilta tarpeellisilta tahoilta.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Saman pykälän 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;

- 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (Muraus-asetus) 1 §:n mukaan tässä asetuksessa säädetään kivenlouhimon, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamon ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksista silloin, kun toimintaan on oltava ympäristölupa.

Saman asetuksen 3 §:n 2 momentin mukaan kivenlouhimo, muu kivenlouhinta ja kivenmurskaamo on lisäksi sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alttiiseen kohteeseen on vähintään 300 metriä.

Saman asetuksen 4 §:n 4 momentin mukaan, jos kivenmurskaamo sijoitetaan alle 500 metrin päähän asumiseen tai loma-asumiseen käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettuun piha-alueesta tai muusta häiriöille alttiista kohteesta, on pölyn joutumista ympäristöön estettävä kastelemalla tai koteloimalla päästölähteet kattavasti ja tiiviisti taikka käyttämällä muuta pölyn torjumisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Varastokasat ja ajoneuvojen kuormat on tarvittaessa kasteltava ja pölyn leviäminen ajoneuvoista toiminta-alueen ulkopuolelle on estettävä.

Saman asetuksen 6 §:n 3 momentin mukaan, jos kivenmurskaamo sijoitetaan alle 500 metrin päähän asumiseen tai loma-asumiseen käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun

tarkoitettua piha-alueesta tai muusta häiriöille alttiista kohteesta, melua on torjuttava koteloinein, kumituksin tai muilla vastaavilla ääniteknisesti parhailta meluntorjuntatoimilla. Melusteet on rakennettava melulähteen välittömään läheisyyteen.

Saman asetuksen 7 §:n mukaan toiminnasta syntyvä melu ei saa häiriöille alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä säädettyjä ulkomelun ohjearvoja.

Saman asetuksen 8 §:n 1 momentin mukaan jos toiminnan etäisyys melulle alttiisiin kohteista on alle 500 metriä, ei murskaamista, poraamista, rikotusta tai räjäytyksiä eikä kuormauksia tai kuljetuksia saa tehdä viikonloppuisin eikä arkipäivinä, vaan:

- 1) murskaaminen on tehtävä arkipäivisin kello 7.00 ja 22.00 välisenä aikana;
- 2) poraaminen on tehtävä arkipäivisin kello 7.00 ja 21.00 välisenä aikana;
- 3) rikotus on tehtävä arkipäivisin kello 8.00 ja 18.00 välisenä aikana;
- 4) räjäytykset on tehtävä arkipäivisin kello 8.00 ja 18.00 välisenä aikana; ja
- 5) kuormaaminen ja kuljetus on tehtävä arkipäivisin kello 6.00 ja 22.00 välisenä aikana.

Saman pykälän 2 momentin mukaan, jos maasto-olosuhteet ovat erityisen suojaavat ja toiminnanharjoittaja voi sijoittamalla murskaamo rakennukseen tai muita melua tehokkaasti vähentäviä teknisiä keinoja käyttäen luotettavasti ja ympäristölupaviranomaisen hyväksymällä tavalla osoittaa, että toiminta täyttää häiriöille alttiissa kohteessa 7 §:n vaatimukset melutason arvoista, voidaan ympäristöluvassa sallia murskaus myös lauantaisin kello 7.00–18.00 välisenä aikana. Ympäristöluvassa voidaan lisäksi erityisistä syistä sallia kuormaaminen ja kuljetus lauantaisin kello 7.00–18.00 välisenä aikana.

Saman pykälän 3 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ympäristöluvassa voidaan erityisestä syystä antaa toiminta-ajoista 1 ja 2 momentissa säädettyä ankarampia määräyksiä.

Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen 2 §:n 1 momentin mukaan asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB.

Saman pykälän 2 momentin mukaan loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan kuitenkin soveltaa 1 momentissa mainittuja ohjearvoja.

Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen 4 §:n mukaan, jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, mittaus- tai laskentatulokseen lisätään 5 dB ennen sen vertaamista edellä 2 tai 3 §:ssä mainittuun ohjearvoon.

Asiassa saatu selvitys

Metsäyhtymä Honkanen on jättänyt maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen koskien Enonkosken kunnassa Simaninkulmassa sijaitsevaa kiinteistöä 46-403-12-17. Hakemus koskee maa-ainesten ottoa, louhintaa ja murskausta Pohjoiskallukasta kymmenen vuoden aikana. Kyseessä on uusi avaamaton alue, joka on metsätalouskäytössä.

Maa-aines- ja ympäristölupahakemus on kuulutettu 17.11.–31.12.2021 ja 4.2.–8.3.2023 Enonkosken kunnan kotisivuilla. Päätös on kuulutettu 26.5.–27.6.2023.

Ottosuunnitelmaa on päivitetty 17.5.2023. Siinä ottoalue on pienennetty noin 9 hehtaarista noin 5,5 hehtaariin. Tällä alueella otto on mahdollista ulottaa koko alueelle. Haettavan maa-ainesluvan kiviaineksen määrä on supistettu 1 000 000 m³:stä 850 000 m³:iin. Alueella louhitaan kalliota sekä murskataan ja varastoidaan kiviainesta kokonaisuudessaan noin 850 000 m³. Kiviainesta murskataan ja louhitaan keskimäärin 135 000 tonnia ja enintään 220 000 tonnia vuodessa. Päivitetyt ottosuunnitelman mukaan alueelle ei tuoda louhetta muualta. Murskausta tehdään noin kuukausi keväällä ja kuukausi syksyllä. Alueelle kuljetaan seututieltä 471, josta yhteys jatkuu Nurkkalan yksityistietä pitkin noin 300 metriä, josta on pisto ottoalueelle.

Hankealue sijaitsee Enonkosken kunnassa noin 4 kilometrin etäisyydellä keskustasta sen koillispuolella. Simaninkulman ottoalue sijaitsee Enonkoskentien (seututie 471) länsipuolella noin 100–800 metrin etäisyydellä tiestä. Maanpinnan korkeus alueella on yli +130 metriä. Alueella on tarkoitus louhia Pohjoiskallukka-niminen kallionlaki. Alin ottotaso on +109 metriä lukuun ottamatta alueelle vaihteittain kaivettavia saostusaltaita, joissa pohjantasoo on noin +106 metriä. Alueen luonnollinen korkeus on paikoittain tasossa +106 metriä, joten lopullinen pohjan taso jää alueella +106–+109 metrin välille. Ottovaiheessa 3. pohjan taso vaihtelee myös +109–+112 metriä. Ottovaiheen 3. jäädessä paikoittain vaiheita 1. ja 2. hieman korkeammalle tasolle mahdollistetaan pintavesien luontainen valuminen kohti alueelle perustettaviin saostusaltaisiin.

Hakemuksesta vuonna 2023 annettujen lausuntojen ja muistutusten vastineen mukaan ottoalueen korkeuskäyrien aluetarkennuksen mukaan lähimpään asuinrakennukseen on 340 metriä, lähimpään piharakennukseen 302 metriä. Päivitetyt ottosuunnitelman mukaan lähimmät asutukset sijaitsevat noin 340 metrin, 420 metrin ja 600 metrin etäisyydellä alueesta etelän suunnalla.

Ottosuunnitelman mukaan ottoalue ei sijaitse pohjavesialueella eikä alueen läheisyydessä ole merkittäviä vesialueita. Maa-ainesottoa koskevan lupahakemuksen mukaan pohjaveden keskimääräinen korkeusasema on +80,5. Hakemuksesta annettujen lausuntojen ja muistutusten vastineen mukaan pohjaveden korko alueella noin 94 mpy. Asiasta saadussa selvityksessä ei ole esitetty käytettyä korkeusjärjestelmää.

Lähin vesistö Kontiolahti sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä etelän suunnassa. Ottosuunnitelman mukaan pintavesissä voi olla pieniä määriä räjähdysaineista peräisin olevaa tyypeä, työkoneista peräisin olevaa öljyä sekä toiminta-alueelta olevaa kiintoainesta. Määrät ovat kuitenkin niin vähäiset, ettei niistä ole haittaa ympäristölle tai vesistölle, joten pintavesien erilliskäsittely ei ole tarpeen. Pintavedet käsitellään luonnonmukaisesti ohjaamalla ne laskeutus-/saostusaltaaseen, jossa mahdollinen veden mukanaan kuljettama kiintoainekas laskeutuu altaan pohjalle virtauksen hidastuessa. Louhoksen laajentumisvaiheissa louhitulle alueelle tehdään yhteensä 3 allasta. Saostusallas tyhjenetään säännöllisesti lietteestä. Saostusaltaat ovat noin 5 metriä leveät ja 15 metriä pitkät. Syvyyttä altailla on noin 3 metriä. Alaita laajennetaan tarvittaessa. Saostusaltaista vedet ohjautuvat kokoomaajaan ja poistuvat alueelta. Tuotantohenkilökunnalta muodostuvat jätevedet kerätään umpisäiliöihin ja toimitetaan jätevedenpuhdistamolle.

Ottosuunnitelman mukaan ottoalueella ei ole merkittäviä luonnonesiintymiä eikä alueella ole tavattu uhanalaista tai muuta herkkää lajistoa. Toiminnalla ei ole haitallisia vaikutuksia luontoon, luonnonsuojeluarvoihin taikka rakennettuun ympäristöön. Alueella ja sen läheisyydessä ei esiinny merkittäviä luontokohteita tai ympäristöarvoja.

Hakemuksesta vuonna 2021 annettujen lausuntojen ja muistutusten vastineessa esitetyt päivitetyt tuotantoajat ovat: räjäytys ma-pe kello 9–16 ei arkipyhät, louhinta, rikotus ja murskaus ma-pe kello 8–19 ei arkipyhät, kuormausta ja kuljetusta ma-la kello 6–20 ja su kello 9–18.

Ottosuunnitelman mukaan murskaimen paikka valitaan siten, että se jää mahdollisimman matalaan kohtaan ottorintauksen, meluvallien ja varastokasojen suojaan. Murskauslaitteiston pölyävimmät kohdat, kuten kuljetin, murskaimet ja seulat katetaan tai koteloidaan tarvittaessa.

Ottosuunnitelman mukaan räjäytyksistä aiheutuu satunnaisesti muutamia kertoja vuodessa lyhytaikaista tärinää. Räjäytyksistä syntyvää tärinää pyritään vaimentamaan räjäytystöiden huolellisella suunnittelulla. Panostus tehdään niin, että tärinän eteneminen maaperässä on mahdollisimman vähäistä. Räjäytystyöt suunnittelee räjäytystöihin erikoistunut ammattilainen. Melun ja tärinän vaikutukset muodostuvat vähäisiksi, sillä alue sijaitsee suojassa lähimmiltä häiriintyviltä kohteilta. Räjäytyksistä aiheutuvaa tärinän etenemistä pyritään estämään huolellisella räjäytyssuunnittelulla sekä ilmoittamalla räjäytyksistä ennakkoon alueen asukkaille sekä lupaviranomaiselle. Lähimmät rakennukset, joihin räjäytykset voivat vaikuttaa, tarkastetaan ennen toiminnan aloittamista.

Alueelle on tehty 14.10.2022 päivätty pölymallinnus 9 hehtaarin toiminta-alueen ja kokonaismäärältään 1 000 000 m³ louhinnan mukaisesti. Mallinnukset on tehty tilanteeseen, jossa murskauslaitteisto ja siihen liittyvät toiminnot sijaitsevat lähimpänä eteläpuolen mahdollisesti häiriintyviä asuinkiinteistöjä. Mallinnuksen perusteella kiviaineenotosta aiheutuvat hengitettävien hiukkasten vuorokausiraja-arvon 50 µg/m³ ylitys rajoittuu toiminta-alueelle ja sen välittömään läheisyyteen korkeintaan 10 metrin

etäisyydelle. Hengitettävien hiukkasten vuosiraja-arvo $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ alittuu päästölähteiden läheisyydessäkin. Louhinta- ja murskaustoimintaa on kahden kuukauden ajan vuosittain, joten vuositasolla hiukkaspitoisuudet jäävät alueella pieniksi.

Pölyä torjutaan tarvittaessa kastelemalla ajoteitä sekä koteloidamalla murskan pölyävimpiä osia. Alueella kasteluun tarvittava vesi saadaan alueella olevasta saostusaltaasta.

Tukitoiminta-alue sijaitsee alueen pohjoisessa osassa saostusaltaan läheisyydessä. Kaikki ympäristölle haitalliset kemikaalit varastoidaan tukitoiminta-alueella asianmukaisesti säilytettynä.

Alueelle on tehty melumallinnus 4.11.2022, jossa louhittavan alueen pinta-ala on noin 9 ha ja louhittavan kiviaineksen määrä $1\,000\,000 \text{ m}^3$. Melumallinnus on toteutettu siten, että porausta, rikutusta ja murskausta tehdään ma-pe kello 8–18. Kuormaamisia ja kuljetuksia tehdään ma-su kello 6–20. Luvan hakija on esittänyt muutoksia hankkeeseen melumallinnuksen jälkeen.

Melumallinnuksen mukaan Simaninkulman kiviainesalueen ympäristössä on 7 asuinkiinteistöä ja yksi vapaa-ajan asunto. Kiviainesalueen luoteis-lounaispuolilla 300–700 metrin etäisyydellä sijaitsee viisi asuinkiinteistöä.

Laskennoissa melulähteinä on huomioitu kallioporaus, louheen rikotus, kiviaineksen murskaus, yksi pyöräkuormaaja sekä alueelta pois suuntautuva raskas liikenne (8 kuormaa vuorokaudessa eli 16 ohiajoa). Rikotuksen aiheuttama melu on luonteeltaan impulssimaista melua, minkä vuoksi rikottimen äänitehotasoon on lisätty 5 dB.

Louhinnan alkuvaiheessa ottotoiminta keskittyy alueen keskiosaan, jossa melutasot ovat korkeimmillaan. Alkuvaiheessa ottorintaukset toimivat meluesteinä etelänpuolella sijaitsevaan asutukseen nähden ja melutasot alittavat asuinkohteissa päiväaikaisen melun ohjearvon. Päiväaikainen ohjearvo asumiseen käytettävillä alueilla on 55 dB. [REDACTED] loma-asuntokohteissa melun ohjearvo ylittyy, mutta ylitys johtuu läheisen Enonkoskentien yleisestä liikenteestä. Päiväaikainen ohjearvo loma-asumiseen käytettävillä alueilla on 45 dB.

Louhinnan loppuvaiheessa ottotoiminta keskittyy alueen itäosaan, jossa melutasot ovat korkeimmillaan. Ottorintaukset toimivat meluesteinä enää idän suuntaan ja ääni leviää vapaasti muihin suuntiin. Melutasot alittavat kuitenkin päiväaikaisen melun ohjearvon lähimmissä asuinkohteissa. Korkeimmillaan melutasot ovat [REDACTED] 54,4 dB.

Mallinnustulosten mukaan käytetyillä toiminta-ajoilla ja melulähteiden sijoitteluilla, Simaninkulman kiviainesalueen toiminnoista ja kuljetuksista aiheutuvat päiväaikaiset keskiäänitasot lähimmillä asuinkiinteistöillä alittavat valtioneuvoston päätöksen 993/1992 ohjearvot normaalinkaltaisen toiminnan aikana. Louhinnan alussa melun leviämistä estävät louhoksen ympärillä olevat ottorintaukset. Louhinnan edetessä luonnollisten meluesteiden poistuessa melu

pääsee vapaammin leviämään. Epävarmuuden voidaan arvioida olevan alle 500 metrin etäisyydellä $\pm 2-3$ dB. Melun leviämislaskelmissa ei ole huomioitu toiminta-alueen ja kiinteistöjen välissä olevaa puustoa, joka vaimentaa melutasoja jonkin verran.

Ottosuunnitelman mukaan melun leviämistä estetään sijoittamalla laitteistot ja toiminnot suojaavien elementtien läheisyyteen sekä koteloimalla tai kattamalla prosessien meluavimpia kohtia tarvittaessa. Räjähdyksistä aiheutuvaa tärinän etenemistä pyritään estämään huolellisella räjäytyssuunnittelulla sekä ilmoittamalla räjäytyksistä ennakkoon alueen asukkaille sekä lupaviranomaiselle.

Alueen luontoselvitys on tehty 3.8.2022 Suunnitellulla ottamisalueella ei havaittu uhanalaisia tai muuten suojeltuja lintulajeja. Liito-oravan esiintymisestä hankealueella tai sen ympäristössä ei löydetty merkkejä.

Selvitysalueen kasvillisuus inventointiin 5.7.2021. Selvitysalueen pohjoisreunassa esiintyy kausikosteaa painanne, jonka itäpuolella sijaitsee virtaussuunnaltaan itään päin laskeva noro. Noro ei ole luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen, sillä sen luonnontilaa ovat heikentäneet muun muassa ojitukset ja metsätaloustoimenpiteet, eikä norossa esiinny Suomen ympäristökeskuksen (Tolonen ym., 2019) pienvesioppaan mukaisen luonnontilaisuuden ilmentäjiä. Pohjoiskallukan lounaisnurkassa sijaitsee suurehko jyrkänne, joka voisi olla metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö. Jyrkännettä ei kuitenkaan ole merkitty erityisen arvokkaaksi elinympäristöksi Suomen metsäkeskuksen aineistoissa (Erityisen tärkeät elinympäristökuviot, 2022).

Hakemuksen karttaotteessa ja ottamissuunnitelmassa ottamisalueen itäpuolelle on merkitty tervahauta.

Oikeudellinen arviointi

Kuulemisvirheistä

Valituksessa on vedottu kuulemisvirheeseen siltä osin, kun 17.5.2023 päivitetty maa-ainesten ottosuunnitelma ei ole ollut nähtävillä eikä hakemuksesta ole pyydetty terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa.

Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Valtioneuvoston ympäristönsuojelusta antaman asetuksen 11 §:n mukaan lupahakemuksesta on kuulutettava sen jälkeen, kun asia on riittävän yksityiskohtaisesti selvitetty.

Ottosuunnitelmaa on päivitetty 17.5.2023 eli maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen kuuluttamisen jälkeen. Päivitettyssä suunnitelmassa on muun muassa pienennetty ottoaluetta, supistettu otettavan kiviaineksen määrää ja luovuttu louheen tuomisesta muualta. Muun muassa hakemus, alkuperäinen ottosuunnitelma, melu-, pöly- ja luontoselvitys ovat olleet

nähtävillä aikaisemman kuuluttamisen yhteydessä. Hallinto-oikeus katsoo, että päivitetystä otossuunnitelmasta ei ole esitetty hankkeen ympäristövaikutuksia lisääviä tietoja. Päivitetty otossuunnitelma on ollut nähtävänä päätöksen kuuluttamisen yhteydessä 26.5.–27.6.2023 ja päivitetty tiedot ilmenevät lupapäätöksestä.

Asiassa on arvioitava kuulemisvirheiden merkitys. Hallinto-oikeus katsoo, että päivitetty otossuunnitelma ei ole vaikuttanut olennaisesti lupaharkintaan ottaen huomioon asiassa saatu aikaisempi selvitys.

Asiassa on kuitenkin myös arvioitava, onko asianosaisilla ollut kuulutuksen aikana ollut käytettävissään riittävät tiedolliset edellytykset lupahakemuksen arvioimiseksi. Asiassa on näin ollen myös otettava huomioon, mitä hallinto-oikeus on jäljempänä lausunut selvitysten puutteellisuudesta.

Hakemuksesta ei ole pyydetty lausuntoa toiminnan sijaintikunnan terveysuojeluviranomaiselta ympäristönsuojelulain 42 §:n mukaisesti. Tältä osin kyse on menettelyvirheestä.

Selvitysten puutteellisuudesta

Maa-aines- ja ympäristöluvan myöntämisedellytysten harkinnan on perustuttava lupahakemukseen.

Hallinto-oikeus katsoo, että asiassa saadun selvityksen ja kartta-aineiston perusteella otto- ja ottamisalueen rajat ja sijainti eivät ole riittävän selkeästi määriteltyjä. Hakemuksessa ei ole esitetty maa-ainesasetuksen 2 §:n 4 momentin tarkoittamia leikkauspiirroksia, joista ilmenisi ottamisalueen nykytilanne ja tuleva lopputilanne. Hakemuksessa ei ole kattavasti esitetty myöskään eri toimintojen sijaintia hankealueella. Epäselväksi on jäänyt myös esimerkiksi, täyttyykö niin sanotun Muraus-asetuksen edellyttämä 300 metrin etäisyys louhinta-alueesta, Pohjoiskallukan lounaisreunassa sijaitsevan jyrkänteen alueelta, lähimpään asumiseen käytettävään rakennukseen ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen.

Hakemuksen liitteenä olevan luontoselvityksen mukaan Pohjoiskallukan lounaisnurkassa sijaitsee suurehko jyrkänte, joka selvityksen mukaan voisi olla metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö. Jyrkännettä ei ole merkitty erityisen arvokkaaksi elinympäristöksi Suomen metsäkeskuksen aineistoissa. Hakemuksessa ei ole esitetty selvitystä, onko edellä luontoselvityksessä tarkoitettu jyrkänte metsälain 10 §:n 2 momentin tarkoittama metsien monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä elinympäristö. Asiassa ei ole esitetty lupaharkinnan ja lupamääräystä asettamisen kannalta riittävää selvitystä tältä osin.

Hakemuksessa esitettyjen ottotoimintakarttojen ja peruskartan mukaan ottoalueella tai siihen välittömästi rajautuen sijaitsee tervahauta. Hakemuksessa ei ole esitetty selvitystä, onko tervahaudan osalta kyse muinaismuistolain tarkoittamasta muinaismuistosta. Myöskään

museoviranomaiselta ei ole asiassa saadun selvityksen mukaan pyydetty lausuntoa. Asiassa ei ole näin ollen lupaharkinnan ja lupamääräysten asettamisen kannalta esitetty riittävää selvitystä tältä osin.

Myös esimerkiksi hulevesien määrän, hallinnan, päästön, johtamisreitien sekä vesistä mahdollisesti aiheutuvien ympäristövaikutusten arvioinnissa, melumallinnuksen melun erityispiirteiden, kuten impulssimaisen melun tarkastelussa, ja lähimpien talousvesikaivojen sijainnin osalta sekä vaikutusten tarkkailussa ja kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman osalta, lupaviranomaisen tulee mahdollisessa jatkokäsittelyssään arvioida lisäselvitys- ja täsmennystarve.

Johtopäätös

Edellä esitetty huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, ettei luvan hakija ole esittänyt ympäristönsuojelulain 39 §:n ja ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen sekä niitä vastaavien maa-ainelain ja maa-ainesasetuksen säännökset huomioon ottaen riittävää selvitystä lupaharkinnan suorittamiseksi. Hakemuksessa esitettyjen seikkojen perustella ei voida varmistua siitä, täyttääkö toiminta ympäristönsuojelulaissa ja maa-aineslaissa säädetyt luvan myöntämisen edellytykset. Hakemuksesta on kyettävä niin ikään arvioimaan se, millaisia lupamääräyksiä toiminnalle on asetettava. Lupaharkinnan kannalta keskeisiä seikkoja ei voi jättää selvitetäväksi luvan myöntämisen jälkeen.

Näin ollen lupapäätös on kumottava ja asia palautettava uudelleen käsiteltäväksi. Mikäli luvan hakija haluaa jatkaa hakemuksensa käsittelyä, sen on täydennettävä hakemustaan erityisesti edellä esitetyt asian palauttamista koskevat perustelut huomioon ottaen. Lupaviranomaisen on hakemuksen saatuaan tarvittaessa pyydettävä luvan hakijaa täydentämään hakemustaan. Asian mahdollisessa jatkokäsittelyssä tulee ottaa huomioon myös Murausasetuksen edellyttämät vähimmäisvaatimukset.

Asian näin päättyessä lausuminen muista valitusperusteista raukeaa.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Enonkosken kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Velvollisuus ilmoittaa päätöksestä

██████████ on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneille.

Ilmoitusvelvollinen on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).]

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **24.4.2025**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Pertti Piippo ja Annukka Lagerstam sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Heinolainen.

Esittelijä Mia Koski-Träskvik

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta

██████████ asiakumppaneineen
osoite: ██████████

Jäljennös maksutta

Metsäyhtymä Honkanen / Ari Honkanen, Sari Honkanen ja Antti Honkanen
osoite: Antti Honkanen

Enonkosken kunnan tekninen lautakunta

Itä-Savon ympäristöterveydenhuolto

Enonkosken kunnanhallitus

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Itä-Suomen aluehallintovirasto /
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>